

ปัญหากฎหมายในการควบคุมการค้ายาง ตามพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542¹

ชนนิกานต์ ทองมูล²

จากการศึกษาเกี่ยวกับปัญหาของการควบคุมการค้ายาง ตามพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหมาย ความเป็นมา แนวคิด ทฤษฎี มาตรการทางกฎหมายที่นำมาบังคับใช้ รวมถึงการวิเคราะห์กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการค้ายาง ตามพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 และปัญหาในการควบคุมการค้ายางพารา ตามพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ที่นำมาบังคับใช้เกี่ยวกับการควบคุมการค้ายางพารา โดยยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย มีผู้เกี่ยวข้องที่เป็นเกษตรกร ผู้ประกอบการแรงงาน บุคลากรภาครัฐ และบุคคลที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ก่อให้เกิดรายได้แก่ประเทศจากการส่งออกยางแปรรูปขึ้นต้นปีละกว่า 200,000 ล้านบาท ไทยเป็นทั้งผู้ผลิตและผู้ส่งออกยางพาราและผลิตภัณฑ์ยางอันดับ 1 ของโลก ซึ่งปี 2565 ไทยผลิตยาง 5.14 ล้านตัน ส่งออก 4.40 ล้านตัน (ร้อยละ 85 ของผลผลิตทั้งหมด) และใช้ในประเทศ 1.40 ล้านตัน (ร้อยละ 20 ของผลผลิตทั้งหมด) ไทยพึ่งพาตลาดส่งออกเป็นหลัก ได้แก่ จีน มาเลเซีย สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น เกาหลีใต้และยุโรป การส่งออกส่วนใหญ่อยู่ในรูปวัตถุดิบยางแปรรูปขึ้นต้น โดยปี 2566 ไทยส่งออกยางพาราและ ผลิตภัณฑ์ยาง 28,284.63 ล้านกิโลกรัม คิดเป็น 16,896.95 ล้านดอลลาร์สหรัฐ น้ำยางธรรมชาติ 773.16 ล้านกิโลกรัม คิดเป็น 805.70 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ยางแผ่นรมควัน 353.02 ล้านกิโลกรัม คิดเป็น 564 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ยางคอมพาวด์ (ยางผสม) 112.66 ล้านกิโลกรัม คิดเป็น 273.24 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ยางแผ่น ยางเส้น ยางแถบ 37.39 ล้านกิโลกรัม คิดเป็น 75.36 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ที่เหลือส่งออกยางชนิดอื่น ๆ เป็นจำนวนและมูลค่าที่มาก³ ถึงแม้ว่ามูลค่าการส่งออกยางพาราของไทยจะสร้างรายได้ในภาพรวมมหาศาล แต่ในขณะเดียวกัน ราคาผลผลิตยางพารากลับสวนทางอย่างไม่น่าเชื่อ เนื่องจากในปัจจุบันได้มีการลักลอบนำเข้ายางพาราเถื่อน อันส่งผลกระทบต่อตลาดยางพาราเป็นอย่างมาก เนื่องจากทำให้ราคายางพาราในประเทศลดลง เพราะยางพาราเถื่อนนั้นมีราคาถูกกว่ายางพาราที่ผลิตในประเทศไทย ทั้งนี้ รัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญ

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ปัญหากฎหมายในการควบคุมการค้ายาง ตามพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์เรืองยศ แสนภักดี และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์จุฑามาศ นิสารัตน์ และรองศาสตราจารย์ ดร.ปภาศรี บัวสุวรรณค์

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง วิทยาเขตบางนา

³ สำนักการค้าสินค้า กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, “สินค้านำเข้าและผลิตภัณฑ์ ข้อมูลสถิติการส่งออกและนำเข้า พันทรรณิการเปิดตลาดระหว่างไทยและประเทศคู่ภาคีภายใต้ความตกลง FTA” [Online], Available URL: <https://www.dtn.go.th/th/content/category/detail/id/1541/cid/984/iid/12818> .

กับการแก้ไขปัญหาลักลอบนำเข้ายางพาราเถื่อน โดยได้สั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้มงวดในการสกัดกั้นและจับกุมขบวนการลักลอบนำเข้ายางพาราเถื่อนอย่างจริงจัง แต่สำหรับแนวทางการปฏิบัติกลับพบปัญหาอยู่หลายประการ จนส่งผลกระทบต่อตลาดยางพาราภายในประเทศ จึงทำให้เป็นต้นเหตุแห่งปัญหาทำให้ราคายางพาราในประเทศตกต่ำ และนำไปสู่ยางพาราล้นตลาด ตลอดจนรวมไปถึงอำนาจในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามในกรณีดังกล่าว ประกอบกับการดำเนินการให้เกษตรกรจัดทำบัญชียาง ซึ่งในแต่ละส่วนยังขาดความรู้ความเข้าใจ และไม่เกรงกลัวต่อกฎหมาย ซึ่งเป็นผลมาจากบทกำหนดโทษยังไม่เป็นที่น่าเกรงกลัว จนเป็นผลทำให้เกิดการละเลย ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม

อย่างไรก็ตาม เมื่อได้ทำการศึกษาปัญหากฎหมายในการควบคุมการค้ายาง ตามพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 พบว่ายังมีปัญหาอยู่หลายประการ สามารถสรุปได้ดังนี้

ประการแรกคือ ปัญหาการกำหนดอัตราโทษที่นำมาบังคับใช้กับผู้ค้ายางที่ฝ่าฝืนกฎหมาย มาตรา 23⁴ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 กำหนดไว้ว่า “ผู้ค้ายางจะต้องทำบัญชีการซื้อยางบัญชีการจำหน่ายยางและปริมาณยางคงเหลือของทุก ๆ เดือน และจัดส่งบัญชีดังกล่าวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในวันที่สิบของเดือนถัดไป” ซึ่งตามมาตรา 51⁵ ผู้ค้ายางผู้ใดไม่ปฏิบัติตาม มีอัตราโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท

จากบทบัญญัติดังกล่าวมีการกำหนดการทำบัญชีเกี่ยวกับยาง โดยมีบทกำหนดโทษเป็นเพียงแค่การปรับ ซึ่งหากพิจารณาอัตราค่าปรับ จึงทำให้เห็นว่าเป็นอัตราที่น้อยเกินไป เป็นผลให้ผู้ค้ายางไม่จัดทำบัญชี และไม่ดำเนินการจัดส่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งเจตนาในการจัดทำบัญชียางนี้ไม่กระทบถึงสิทธิไม่กระทบต่อการประกอบอาชีพ โดยการจัดทำบัญชีดังกล่าวนี้มีความสำคัญ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ตรวจสอบและควบคุมกลไกการจำหน่ายยาง รวมถึงปริมาณยางคงเหลือของยางภายในประเทศ และเพื่อตรวจสอบและการสร้างความโปร่งใสในการดำเนินธุรกิจของการค้ายาง ได้โดยง่ายอีกทางหนึ่ง เพราะเป็นการนำไปสู่การป้องกันการลักลอบนำเข้ายางพาราจากประเทศเพื่อนบ้านตามแนวเขตชายแดน ส่งผลให้ยางพารามีสถานะล้นตลาด อันจะทำให้ส่งผลต่อราคายางพาราที่ผันผวนและอาจทำให้ทำลายเสถียรภาพในอุตสาหกรรมได้

ประการที่สอง ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดอัตราโทษในการนำเข้ายางมาในราชอาณาจักร มาตรา 26⁶ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 กำหนดไว้ว่า “ผู้ใดจะนำยางเข้ามาในหรือส่งยางออกไปนอกราชอาณาจักรต้องได้รับใบอนุญาตเป็นผู้นำยางเข้าหรือผู้ส่งยางออกจากผู้อนุญาต เว้นแต่เป็นการนำยางเข้ามาในหรือส่งยางออกไปนอกราชอาณาจักร เพื่อเป็นตัวอย่างและมีน้ำหนักไม่เกินห้ากิโลกรัม” ซึ่งตามมาตรา 52⁷ ผู้ใดนำยางเข้ามาในหรือส่งยางออกไปนอกราชอาณาจักรโดยไม่ได้รับใบอนุญาต เป็นผู้นำยางเข้า

⁴ พระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 มาตรา 23

⁵ พระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 มาตรา 51

⁶ พระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 มาตรา 26

⁷ พระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 มาตรา 52

หรือผู้ส่งยางออกตามมาตรา 26 อัตราโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

เนื่องจากยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย ก่อให้เกิดรายได้ให้กับประเทศที่มีมูลค่าสูง ซึ่งไทยเป็นผู้ผลิตและส่งออกยางพาราอันดับต้นของโลก จึงได้มีกฎหมายบัญญัติขึ้น เพื่อเป็นมาตรการที่มีวัตถุประสงค์ในการควบคุมการนำเข้าและส่งออกยางพาราให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของกฎหมาย ซึ่งหากไม่มีการปฏิบัติตามข้อกำหนดนี้อย่างเคร่งครัด และหากมีการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติดังกล่าว ก็อาจเกิดผลเสีย ขึ้นต่อเกษตรกร ผู้ประกอบกิจการ และประเทศในหลายด้าน เช่น ด้านรายได้ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านคุณภาพและมาตรฐานยางพารา ในการนี้ อัตราโทษดังกล่าวยังไม่มีความเหมาะสม การจึงควรมีการกำหนดอัตราโทษการจำคุก ที่ต้องเป็นไปตามทฤษฎีการลงโทษทางอาญา คือ การทำให้ผู้กระทำความผิดที่ถูกลงโทษ มีความเกรงกลัว เจ็ดหลาบ ไม่กล้ากระทำความผิดซ้ำขึ้นอีก และส่วนอัตราโทษปรับที่ระบุจำนวนเงินค่าปรับไว้ชัดเจน เป็นการมิได้คำนึงถึงภาวะเงินเฟ้อ ทำให้เมื่อมีเงินเพื่อเกิดขึ้น ส่งผลให้ค่าปรับมีค่าลดลงเมื่อเวลาผ่านไป

ประการที่สาม ปัญหาเกี่ยวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้อนุญาต มาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 กำหนดไว้ว่า “ผู้ใดจะนำยางเข้ามาในหรือส่งยางออกไปนอกราชอาณาจักรต้องได้รับใบอนุญาตเป็นผู้นำยางเข้าหรือผู้ส่งยางออกจากผู้อนุญาต เว้นแต่เป็นการนำยางเข้ามาในหรือส่งยางออกไปนอกราชอาณาจักร เพื่อเป็นตัวอย่างและมีน้ำหนักไม่เกินห้ากิโลกรัม” ในกรณีนี้เนื่องจากพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 มาตรา 4 ได้มีบทนิยาม คำว่า ผู้อนุญาต หมายความว่า อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย จึงจะเห็นได้ว่าในการอนุญาตนั้นเป็นอำนาจของอธิบดีแต่เพียงผู้เดียว จึงจะเห็นได้ว่าไม่ได้มีการกำหนดในเรื่องการให้คำแนะนำหรือให้ความเห็นแก่ผู้อนุญาตของคณะกรรมการควบคุมยางกรณีการอนุญาตนำเข้าหรือส่งออกยางพาราไว้อย่างชัดเจน ซึ่งเป็นมาตราที่สำคัญ เนื่องจากการนำเข้าหรือการส่งออกยางพารานั้นเป็นพืชที่สำคัญ และส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศเป็นอย่างมาก

จากบทบัญญัติดังกล่าว จะเห็นได้ว่าเป็นปัญหาในการควบคุมการค้ายางด้วยเช่นกัน เนื่องจากเป็นการให้อำนาจผู้อนุญาตที่อาจก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ได้และอาจทำให้มีการใช้อำนาจของผู้อนุญาตที่เกิดการตัดสินใจผิดพลาด โดยการขาดมุมมองที่หลากหลาย เพราะไม่ได้รับฟังความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญหรือเจ้าหน้าที่คนอื่น ๆ ที่มีประสบการณ์หรือมีความรู้เฉพาะด้าน หรือผู้ซึ่งปฏิบัติงานจริงในพื้นที่นั้น ๆ โดยอาจเกิดการกลั่นแกล้ง ข่มขู่เพื่อเรียกรับประโยชน์ หรือกระทำการใดๆ เพื่อเอื้อเพื่อประโยชน์ หรืออาจทำลายประโยชน์ของผู้ใดผู้หนึ่งได้โดยง่าย ดังนั้น จึงควรมีการควบคุมหรือถ่วงดุลอำนาจหน้าที่ของผู้อนุญาต โดยในเรื่องของการนำเข้าหรือส่งออกนั้น ต้องได้รับความเห็นชอบของคณะกรรมการ

ประการที่สี่ ปัญหาอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการจับกุมผู้กระทำความผิด มาตรา 41⁸ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 กำหนดไว้ว่า “ในการปฏิบัติหน้าที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีอำนาจดังนี้”

(1) เข้าไปในสวนยางหรือแปลงเพาะพันธุ์ต้นยางในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก เพื่อตรวจสอบเนื้อที่ยาง จำนวนต้นยาง พันธุ์ต้นยางวิธีการทำสวนยาง และเข้าไปในร้านค้ายาง สถานที่เก็บยาง โรงทำยาง โรงงานผลิตภัณฑ์ยาง สถานที่ที่ใช้ในการวิเคราะห์และการตรวจสอบคุณภาพยาง ในระหว่างเวลาทำการเพื่อตรวจสอบใบอนุญาต ปริมาณและคุณภาพของยาง เครื่องมือเครื่องใช้ และวิธีการในการผลิตยางการวิเคราะห์และตรวจสอบคุณภาพยาง จำนวนและประวัติของลูกจ้างของผู้รับใบอนุญาต ตลอดจนเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(2) นำต้นยางหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของต้นยางหรือยางในปริมาณพอสมควร ไปเป็นตัวอย่างเพื่อการตรวจสอบหรือวิเคราะห์

(3) เข้าไปในสถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อตรวจสอบพันธุ์ต้นยางและยาง และยึดหรืออายัดต้นยางหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของต้นยาง ยาง ภาชนะบรรจุยาง เครื่องมือเครื่องใช้และเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดได้

(4) ในกรณีมีความจำเป็นที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ทำสวนยางหรือธุรกิจการยาง ให้มีหนังสือสอบถามหรือเรียกผู้ทำสวนยางหรือผู้รับใบอนุญาต หรือตัวแทนหรือลูกจ้างของบุคคลดังกล่าวมาให้ถ้อยคำหรือคำชี้แจงเกี่ยวกับการทำสวนยางหรือกิจการที่ได้รับอนุญาตหรือให้ส่งเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ทำสวนยางหรือผู้รับใบอนุญาตหรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

จากบทบัญญัติดังกล่าว มีวัตถุประสงค์ในการให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการควบคุมการค้ายางในประเทศ แต่กลับไม่มีบทบัญญัติให้อำนาจในการจับกุมผู้กระทำความผิดของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 จึงทำให้เกิดปัญหาเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่พบผู้กระทำความผิดหรือสงสัยว่ากระทำความผิด ในพื้นที่ที่มักเป็นบริเวณอยู่ในห่างไกล เป็นพื้นที่ป่า หรือออกจากนอกเมือง โดยเป็นพื้นที่ที่มีความเสี่ยงต่อการกระทำความผิดได้โดยง่าย จนอาจเป็นเหตุให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตอบสนองต่อสถานการณ์กระทำความผิดได้ไม่ทันท่วงที ทำให้เกิดความล่าช้า ไม่ทันการต่อการนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการล่าช้าในการดำเนินคดี และประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติและพนักงานสอบสวนในท้องที่ จึงควรมีบทบัญญัติให้อำนาจในการจับกุมตัวผู้กระทำความผิด เพื่อส่งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีต่อไป

⁸ พระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 มาตรา 41

ดังนั้นแล้ว เพื่อให้การควบคุมการค้าขาย เป็นไปอย่างมีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ ผู้ศึกษา จึงมีข้อเสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมในประเด็นปัญหา ดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการกำหนดอัตราโทษที่นำมาบังคับใช้กับผู้ค้าขายที่ฝ่าฝืนกฎหมาย ผู้ศึกษาเห็นว่าการมีอัตราโทษปรับที่สูงขึ้นนั้น เป็นการทำให้ผู้ค้าขายเกิดความเกรงกลัว และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด มิใช่เห็นเป็นเพียงโทษปรับในอัตราที่ต่ำ จนเกิดการปล่อยปะละเลยไม่สนใจที่จะปฏิบัติตามให้ถูกต้องตามกฎหมาย เนื่องจากการจัดทำบัญชีเกี่ยวกับการค้าขายนั้น เป็นการทำให้รัฐสามารถบริหารจัดการปริมาณการผลิตหรือการส่งออกได้อย่างเหมาะสม รวมถึงการจัดเก็บข้อมูลปริมาณยางคงเหลือภายในประเทศ ซึ่งมีผลต่อรัฐในการประเมินสถานการณ์ยางพารา การคาดการณ์แนวโน้มความต้องการยางพารา และราคายางพาราในตลาดโลกที่มีผันผวนและทำลายเสถียรภาพในอุตสาหกรรม ที่อาจส่งผลก่อให้เกิดภาวะยางพาราล้นตลาด หรือภาวะการขาดแคลนยางพาราในตลาดได้ จึงควรแก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

เดิม มาตรา 51 บัญญัติว่า “ผู้ค้าขายผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 23 หรือมาตรา 24 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าพันบาท”

ขอเสนอแนะ ให้แก้ไขเป็น มาตรา 51 บัญญัติว่า “ผู้ค้าขายผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 23 หรือมาตรา 24 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท”

2. ปัญหาเกี่ยวกับการกำหนดอัตราโทษในการนำเข้ายางมาในราชอาณาจักร ผู้ศึกษาเห็นว่าพระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542 ฉบับปัจจุบันมีความล่าช้า ควรมีการปรับปรุงโทษ เพื่อให้มีความทันสมัย ทันต่อสถานการณ์ปัจจุบัน อย่างในกรณีโทษจำคุก ควรมีการกำหนดโทษจำคุกให้สูง ซึ่งการเพิ่มโทษนั้น เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดการกระทำความผิดหรือเกิดการกระทำความผิดซ้ำ และให้การลงโทษนั้นมีความยุติธรรม เพิ่มประสิทธิภาพในการควบคุมการกระทำความผิด โดยสอดคล้องกับความเสียหายหรือผลกระทบที่เกิดจากการกระทำความผิด ประกอบกับกรณีโทษปรับ ควรมีการกำหนดโทษปรับให้เป็นไปตามปริมาณของมูลค่าสินค้าหรือผลประโยชน์ที่ได้จากการกระทำความผิด ซึ่งเป็นหลักการลงโทษที่ใช้ในกฎหมายโดยเฉพาะในกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทางเศรษฐกิจ เช่น หากมีการลักลอบนำเข้าสินค้าเกษตรผิดกฎหมายที่มีมูลค่าสูง โดยโทษปรับจะสูงตามสัดส่วน เพื่อให้สอดคล้องกับความเสียหายที่เกิดขึ้นกับรัฐหรือสังคม วิธีนี้จะช่วยป้องกันการกระทำความผิดได้ดีกว่าโทษปรับที่คงที่ เนื่องจากโทษปรับคงที่ คือการกำหนดโทษเป็นจำนวนเงินแน่นอน โดยไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางเศรษฐกิจ แต่ถ้าเมื่อมีภาวะเงินเฟ้อเกิดขึ้น ส่งผลทำให้ค่าของเงินลดลง เมื่อเงินมีค่าน้อยลง โทษปรับที่คงที่จึงอาจไม่เพียงพอในการป้องกันการกระทำความผิดได้อีกต่อไป จึงควรแก้ไขเพิ่มเติม ดังนี้

เดิม มาตรา 52 บัญญัติว่า “ผู้นำยางเข้ามาในหรือส่งยางออกไปนอกราชอาณาจักร โดยไม่ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้นำยางเข้าหรือผู้ส่งยางออกตามมาตรา 26 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ”

ขอเสนอแนะ ให้แก้ไขเป็น มาตรา 52 บัญญัติว่า “ผู้นำยางเข้ามาในหรือส่งยางออกไปนอกราชอาณาจักร โดยไม่ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้นำยางเข้าหรือผู้ส่งยางออกตามมาตรา 26 ต้องระวางโทษจำคุก

ไม่เกินห้าปี หรือปรับเป็นจำนวนสี่เท่าของราคายางที่นำเข้าหรือส่งออกโดยไม่มีใบอนุญาต ในขณะกระทำ ความผิด หรือทั้งจำทั้งปรับ”

3. ปัญหาเกี่ยวกับพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้อนุญาต ผู้ศึกษาเห็นว่า ในเรื่องการให้คำแนะนำหรือความเห็น แก่ผู้อนุญาตของคณะกรรมการควบคุมยางดังกล่าว นั้น โดยเฉพาะในกรณีการอนุญาตนำยางเข้ามาในหรือ ส่งยางออกไปนอกราชอาณาจักร ซึ่งการนำเข้าหรือส่งออกยางนั้นมีผลต่อเศรษฐกิจของประเทศอย่างสูง เนื่องจากยางพาราเป็นพืชเศรษฐกิจของประเทศ จึงต้องมีการกำหนดในการอนุญาตของผู้อนุญาตไว้อย่าง ชัดเจน เพื่อให้มีการควบคุมหรือมีการถ่วงดุลอำนาจของผู้อนุญาตจากคณะกรรมการควบคุมยาง ซึ่งเป็นการ มิให้เกิดการรวมอำนาจทั้งหมดขึ้นอยู่กับบุคคลคนเดียวหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ต้องให้การใช้อำนาจของ ผู้อนุญาตที่ก่อให้เกิดความเป็นธรรมสูงสุด และเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น จึงควรเพิ่มเติม ดังนี้

เดิม มาตรา 26 บัญญัติว่า “ผู้ใดจะนำยางเข้ามาในหรือส่งยางออกไปนอกราชอาณาจักรต้องได้รับ ใบอนุญาตเป็นผู้นำยางเข้าหรือผู้ส่งยางออกจากผู้อนุญาต เว้นแต่เป็นการนำยางเข้ามาในหรือส่งยางออกไป นอกราชอาณาจักร เพื่อเป็นตัวอย่างและมีน้ำหนักไม่เกินห้ากิโลกรัม”

ขอเสนอแนะ ให้เพิ่มเติมเป็น มาตรา 26 บัญญัติว่า “ผู้ใดจะนำยางเข้ามาในหรือส่งยางออกไปนอก ราชอาณาจักรต้องได้รับใบอนุญาตเป็นผู้นำยางเข้าหรือผู้ส่งยางออกจากผู้อนุญาต เว้นแต่เป็นการนำยางเข้า มาในหรือส่งยางออกไปนอกราชอาณาจักร เพื่อเป็นตัวอย่างและมีน้ำหนักไม่เกินห้ากิโลกรัม

การขออนุญาต การอนุญาต และการออกใบอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการควบคุมยาง”

4. ปัญหาอำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการจับกุมผู้กระทำความผิด ผู้ศึกษาเห็นว่า กรณีการเพิ่มอำนาจ หน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ในการจับกุมผู้กระทำความผิดนั้น เป็นการให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถ ปฏิบัติงานในพื้นที่ให้ดำเนินการกับผู้กระทำความผิดโดยตอบสนองต่อสถานการณ์ได้ทันทั่วถึง โดยไม่ต้องรอ หมายจับ เพื่อไม่ให้เกิดความล่าช้า ซึ่งอาจส่งผลทำให้ผู้กระทำความผิดอาจหลบหนีหรือทำลายหลักฐาน แห่งการกระทำความผิดได้โดยง่าย เมื่อมีการพบหลักฐานชัดเจนในกรณีที่มีการกระทำความผิด และสามารถนำตัว ผู้กระทำความผิดส่งพนักงานสอบสวนดำเนินการตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป เพื่อเป็นการช่วยให้ พนักงานเจ้าหน้าที่สามารถจัดการกับผู้ฝ่าฝืนกระทำความผิดกฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ และในการหยุดยั้ง การกระทำความผิดก่อนที่จะเกิดความเสียหายทางเศรษฐกิจ ที่เกิดจากการค้ายางพาราที่ผิดกฎหมาย จึงควรเพิ่มเติม ดังนี้

เดิม มาตรา 41 บัญญัติว่า “ในการปฏิบัติหน้าที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจดังนี้”

(1) เข้าไปในสวนยางหรือแปลงเพาะพันธุ์ต้นยางในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก เพื่อตรวจสอบเนื้อที่ยาง จำนวนต้นยาง พันธุ์ต้นยางวิธีการทำสวนยาง และเข้าไปในร้านค้ายาง สถานที่

เก็บยาง โรงทำยาง โรงงานผลิตภัณฑ์ยาง สถานที่ที่ใช้ในการวิเคราะห์และการตรวจสอบคุณภาพยาง ในระหว่างเวลาทำการเพื่อตรวจสอบใบอนุญาต ปริมาณและคุณภาพของยาง เครื่องมือเครื่องใช้ และวิธีการ ในการผลิตยางการวิเคราะห์และตรวจสอบคุณภาพยาง จำนวนและประวัติของลูกจ้างของผู้รับใบอนุญาต ตลอดจนเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(2) นำต้นยางหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของต้นยางหรือยางในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่าง เพื่อการตรวจสอบหรือวิเคราะห์

(3) เข้าไปในสถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิด ตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อตรวจสอบพันธุ์ต้นยางและยาง และยึดหรืออายัดต้นยางหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของต้นยาง ยาง ภาชนะบรรจุยาง เครื่องมือเครื่องใช้และเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดได้

(4) ในกรณีมีความจำเป็นที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ทำสวนยางหรือธุรกิจการยาง ให้มีหนังสือ สอบถามหรือเรียกผู้ทำสวนยางหรือผู้รับใบอนุญาต หรือตัวแทนหรือลูกจ้างของบุคคลดังกล่าวมาให้ถ้อยคำ หรือคำชี้แจงเกี่ยวกับการทำสวนยางหรือกิจการที่ได้รับอนุญาตหรือให้ส่งเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อตรวจสอบ

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ทำสวนยางหรือผู้รับใบอนุญาตหรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

ขอเสนอแนะ ให้เพิ่มเติมเป็น มาตรา 41 บัญญัติว่า “ในการปฏิบัติหน้าที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจดังนี้”

(1) เข้าไปในสวนยางหรือแปลงเพาะพันธุ์ต้นยางในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก เพื่อตรวจสอบเนื้อที่ยาง จำนวนต้นยาง พันธุ์ต้นยางวิธีการทำสวนยาง และเข้าไปในร้านค้ายาง สถานที่เก็บยาง โรงทำยาง โรงงานผลิตภัณฑ์ยาง สถานที่ที่ใช้ในการวิเคราะห์และการตรวจสอบคุณภาพยาง ในระหว่างเวลาทำการเพื่อตรวจสอบใบอนุญาต ปริมาณและคุณภาพของยาง เครื่องมือเครื่องใช้ และวิธีการในการผลิตยางการวิเคราะห์และตรวจสอบคุณภาพยาง จำนวนและประวัติของลูกจ้างของผู้รับใบอนุญาต ตลอดจนเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การเป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(2) นำต้นยางหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของต้นยางหรือยางในปริมาณพอสมควร ไปเป็นตัวอย่าง เพื่อการตรวจสอบหรือวิเคราะห์

(3) เข้าไปในสถานที่หรือยานพาหนะใด ๆ ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำความผิด ตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อตรวจสอบพันธุ์ต้นยางและยาง และยึดหรืออายัดต้นยางหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของต้นยาง ยาง ภาชนะบรรจุยาง เครื่องมือเครื่องใช้และเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดได้

(4) ในกรณีมีความจำเป็นที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ทำสวนยางหรือธุรกิจการยาง ให้มีหนังสือ สอบถามหรือเรียกผู้ทำสวนยางหรือผู้รับใบอนุญาต หรือตัวแทนหรือลูกจ้างของบุคคลดังกล่าวมาให้ถ้อยคำ

หรือคำชี้แจงเกี่ยวกับการทำสวนยางหรือกิจการที่ได้รับอนุญาตหรือให้ส่งเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อตรวจสอบ

(5) จับกุมผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้โดยไม่ต้องมีหมายจับ เมื่อปรากฏว่ามีการกระทำความผิดซึ่งหน้า หรือมีเหตุอื่นที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาบัญญัติไว้ เพื่อส่งพนักงานสอบสวนดำเนินการต่อไป ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นพนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ทำสวนยางหรือผู้รับใบอนุญาตหรือผู้ซึ่งเกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

เอกสารอ้างอิง

สำนักการค้าสินค้า กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ, “สินค้ายางพาราและผลิตภัณฑ์ ข้อมูลสถิติการส่งออก และนำเข้า พันทรรณิการเปิดตลาดระหว่างไทยและประเทศคู่ภาคีภายใต้ความตกลง FTA”

[Online], Available URL: <https://www.dtn.go.th/th/content/category/detail/id/1541/cid/984/iid/12818> .

พระราชบัญญัติควบคุมยาง พ.ศ. 2542.